

СРЕДЊОВЈЕКОВНИ СТАТУТ БУДВЕ

С италијанског превео и предговор написао Никола Вучковић,
Будва 1970, стр. 117

Скупштина општине и Туристички савез Будве спадају у ријетке општинске организације у нас које издавачкој дјелатности посвећују толико пажње. У библиотеци „Анали Будве“ (коју уређује Мирослав Лукетић), углавном су објављене, или ће то ускоро бити, књиге о прошлости будванске општине. У оквиру ове библиотеке ускоро ће изаћи књиге: Обичајно право у Паштровићма, Режевићки препис Душановог законика и Будванска некропола.

Будвански статут, донесен у вријеме цара Душана, сматра се једним од најзначајнијих средњовјековних правних споменика са подручја данашње Црне Горе. Због тога он одавно привлачи пажњу, не само наших већ и страних историчара, али све до ове књиге нијесмо имали његову цјеловиту обраду. Један од сачуваних рукописа овог Статута, који је до нас дошао у неколико преписа, објавио је 1882. Симе Љубић, а 85 његових поглавља — Стојан Новаковић 1912. године.

Никола Вучковић је познат као ријетко пасиониран и савјесан проучавалац историје правних споменика насталих на данашњем црногорском приморју. Он је, овом приликом, стакао да је ријетко која средњовјековна комуна са тако малом територијом и становништвом као што је била Будва имала свој статут. Вучковић је указао да је

Будвански статут, као и други статуту наших средњовјековних приморских градова, настао у вријеме кодификације статута ових наших градова која је извршена у XIII и XIV вијеку и да он представља потврду ранијих стварних аутономија које су ови градови имали. Ипак, Статут у цјелини није био редигован за вријеме цара Душана, већ су нека поглавља донесена и додата за вријеме српске деспотовине и млетачке власти у Будви.

Будвански статут је интересан и по томе што је његова важност била врло дуготрајна — све док Аустрија у XIX вијеку није завела своје законодавство у Будви.

У Статуту су заступљене све правне области, прије свега одредбе из грађанског права, одредбе из области породичног права односе се највише на мраз а из насљедног на тестаменат. Има доста одредби из области административног и стварног права. У Статуту правне области нијесу систематизоване, већ су прописи често измјешани, а то је отежавало његово тумачење.

У студиозном предговору Вучковић је дао научну обраду свих страна живота које се у 295 поглавља Статута регулишу.

Р. Јовановић